

Megjelent a hét nyelvű PCM szótár

Az impulzus kód-modulációs technika, az angol Reeves nagy gondolata, már több mint 30 éves. Gyakorlati bevezetése azonban csak a félvezető eszközök rohamos fejlődésével kezdődött meg. 1963 óta fejlesztik különböző nagy ipari laboratóriumok a PCM-berendezéseket. Gazdaságosságuk 1967-ben ért el olyan szintet, hogy az Egyesült Államokban és Angliában nagyobb beruházásokkal több ezer PCM-csatornát helyeztek üzembe. Ettől kezdve valamennyi ország foglalkozott a berendezések fejlesztésével, alkalmazási kérdéseivel és mindazon problémákkal, melyek megoldása szükséges, hogy az új technika a hálózat egyszerű, gazdaságos, de jóminőségű eleme lehessen.

Az utóbbi öt évben ez a technika rohamos fejlődésnek indult, igen nagyszámban foglalkoznak vele műszakiak, és a nemzetközi testületek is fő feladatuknak tekintik ezen berendezéstípusok egységesítését. A nemzetközi összeköttetések felépítéséhez szükséges szabványok megalkotása is gyors lépésekben halad előre. A PCM technika, mely a digitális információ feldolgozás igényeivel egyező irányban halad, új területekre is kezd betörni. Ma már ezen az elven alapuló kapcsolástechnikai berendezések is készültek kísérleti jelleggel, előfizetői végállomásokat terveznek, és beszéd mellett adat, táviró, kép és zenei műsor átviteléhez is használják.

A rohamos fejlődés szükségessé tette új fogalmak megalkotását, új szavak formálását, ill. a meglévő szavak PCM-technikai tartalommal való kitöltését. A gyors fejlődés miatt különböző országokban és az országokon belül különböző szakterületeken eltérő értelemben használtak szavakat, vagy azonos fogalmakra különböző szavakat vezettek be. A szó-, és fogalomalkotás különbségei nehezítették a nemzetközi szabványosítási munkát, de egy országon belül is a különböző területeken dolgozók között sok félreértésre adott alkalmat a definíciók hiánya.

Ebből a felismerésből kiindulva kezdte meg néhány évvel ezelőtt a CCIT a PCM-szakterület definícióinak megalkotását, ill. összefoglalását. A munka a nemzetközi testületeknél szakos megfontolt, körültekintő ütemben halad előre. Ez azonban többeket nem elégitett ki, különösen azért, mert a meghatározások csak angol nyelven készültek el, kiegészítve a címszó francia fordításával, Magyarországon is felmerült a szóhasználat egységesítése, különös tekintettel arra, hogy különböző nyelvű szakcikkek fordításánál azonos értelmet, azonos szóval lehessen megadni. Ezt az igényt felismerve, a Közlekedéstudományi Egyesület Postai tagozatának vezeté-

sével, a Híradástechnikai Egyesülettel együttműködve egy munkabizottság létesült a PCM-szakterület szavainak összegyűjtésére, ezeknek több nyelven való megadására, valamint az értelmezésük egységesítésére.

A Munkabizottság 2 éves munkájának eredményeként 1972 decemberében megjelent a 7-nyelvű PCM szakszótár, 120 oldal terjedelemben. A szótár angol, francia, német, magyar, olasz, orosz és spanyol nyelven tartalmazza a szakkifejezéseket. Index rendszere lehetővé teszi, hogy bármelyik nyelvről bármelyik nyelvre való fordításnál a PCM-szakkifejezések azonosíthatók legyenek. Ezenkívül angol és magyar nyelven tartalmazza valamennyi kifejezés meghatározását. A szakkifejezések nyelvi helyességének biztosítása érdekében valamennyi anyag, a Posta nemzetközi kapcsolatainak felhasználásával, olyan kutatók és kutatóintézetek is ellenőrizték, véleményezték és javították, ahol ilyen munkával foglalkoznak, és a kutatók az adott nyelvet anyanyelvükként használják. Így pl. az angol nyelvű anyag az IPF, az olasz nyelvű anyag a Telettra, a francia a CNETY, a spanyol a kubai Központi Hírközlési Laboratórium, az orosz pedig a moszkvai CNIISz kutatóintézet által átnézve, és javítva került a kötetbe.

A kötet első példányait a CCITT PCM-mel foglalkozó novemberi munkabizottságának ülésére az érdekeit magyar munkabizottsági tagok magukkal vitték. Általános elismerést váltott ki a szótár, és nyilvános dicséretben is részesült, mert hasonló átfogó munka még a nemzetközi irodalomban nem jelent meg. A rendelkezésre álló példányok szétosztása után több külföldi delegátus kérte, hogy részére feltétlenül biztosítsunk néhány példányt, mert ez munkáját nagymértékben elősegítené. A többszöri átnézés eredményeként sajtóhíbak csak minimális mennyiségben fordulnak elő. Kritika érte azonban a szótárt a német szóanyag miatt, mert a német nyelv ma már nem egységes. A szótárban a Német Demokratikus Köztársaság nyelvhasználatát vettük alapul és ettől ma már több helyen eltér a Német Szövetségi Köztársaság nyelvhasználat (a helyzet ma már hasonló az angol-amerikai szóhasználatban lévő helyzethez). A későbbiekben ezt a jogos kritikát számejjelöléssel igyekszik majd a Munkabizottság kiküszöbölni.

A megjelent szótár nemcsak Magyarországon, hanem az egész világon elsőként öleli fel a PCM-szakterület valamennyi szakkifejezését.

Novák István

A szótár a Posta Dokumentációs Központján (XII. Krisztina krt. 6–8.) keresztül térítés ellenében igényelhető.